

ÖSTRA NYLANDS FÅGEL- OCH NATURSKYDDSFÖRENING r.f.

— Aspskär — fredat sedan år 1923 —

VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2023

STYRELSENS SAMMANSÄTTNING OCH MÖTEN

Föreningens styrelse har under verksamhetsåret bestått av *Jonas Häggblom (ordförande)*, *Arno Rautavaara (viceordförande)*, *Torolf Östman (sekreterare)*, *Staffan Weckman (kassör)*, *Kim Lindholm*, *Susanne Skogberg* och *Magnus Östman*. *Stina Wikman* har fungerat som bokförare utanför styrelsen. Två styrelsemöten hölls under

verksamhetsåret. Föreningens årsmöte hölls i Lovisa Svenska Medborgarinstitut den 21.4 2023. Förutom de stadgeenliga ärendena bestod programmet av bildvisning. *Jonas Häggblom* och *Staffan Weckman* visade natur- och fågelbilder från Aspskär. Ett 20-tal personer deltog i naturkvällen.

VERKSAMHETEN PÅ ASPSKÄR

Bevakningen

Foto: Jonas Häggblom

Totalt var stationen under år 2023 bemannad i 113 dagar från den 11.4–29.10. Under fåglarnas häckningstid var bemanningen tillfredställande. Men det stormiga höstväder gjorde bevakningen under hösten mera fragmentarisk. Bemanningen utgjordes av totalt 24 personer. Observa-

törer som vistats minst tio dygn på stationen har utgjorts av (här i alfabetisk ordning): *Martti Hario*, *Jonas Häggblom*, *Keijo Ikonen*, *Teemu Lehtiniemi*, *Olli-Pekka Liinalaakso*, *Harri Malkio*, *Nang Chinda a/p Nai Siang* och *William Velmala*.

Häckfågelfaunan

Tobisgräslä

Foto: Staffan Weckman

Havet förblev isfritt kring Aspskär och Haverören hela vintern, vilket förhindrade rävar och mårhundar att ta sig till öarna. April månad var varmare än normalt för årstiden, men början av maj blev sedan ovanligt kall och skärgårdsfåglarnas häckning började inte nämnvärt tidigare än vanligt.

Taxeringen av häckfåglarna inleddes den 10.5. och omfattade ejder och gråtrut inom Aspskärs och Haverörens naturskyddsområden. Gråtrutskolonier hittades på fyra öar, en på varje ö som besöktes (en bo taxering i varje koloni). Den andra taxeringsomgången gjordes den första veckan i juni då de mindre måsfåglarnas (fisk-, skratt-, och dvärgmåsnas), tärnornas, de vitkindade gäsens, de flesta simändarnas, viggarnas och största delen av vadarnas bon räknades.

På Skarven utfördes taxering av bon av skrântärna den 7.6. alldeles vid inledningen av kläckningen, vilket är den optimala tidpunkten för uppföljningen av arten. Följande besök gjordes förs den 10.7., då man räknade flygga ungar av skrântärna. Också Nätskarven besöktes den 7.6. för kontroll av skarvar (ingen häckning kunde noteras) och senare för att räkna tordmularnas och sillgrisslornas bon.

Totalantalet häckande par inom Aspskärs och Haverörens skyddsområden på 1 389 var en aning högre än de två senaste åren (1 317 och 1 352 häckande par). I ett bredare perspektiv är nuläget en fortsatt utveckling efter den stora nedgången år 2021, då beståndet på en gång gick ner med hela 20 procent jämfört med den senaste fyraårsperiodens medeltal på 1664. Kraschen var en följd av minskningen av häckande tordmular.

I den noggranna taxeringen av tordmularna

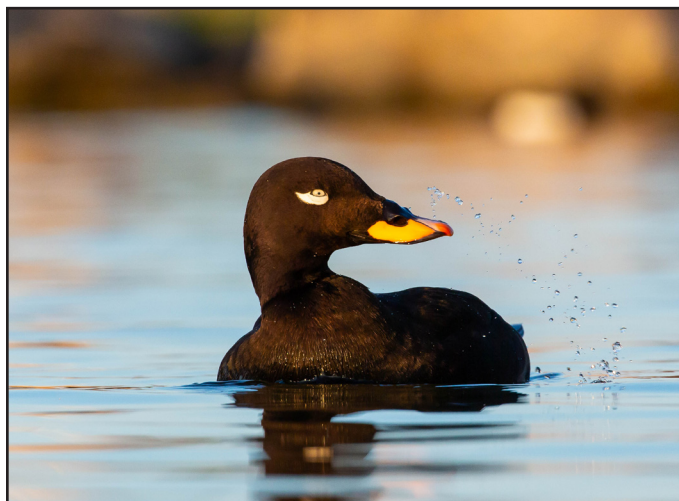
erhölls nu ett resultat på 515 häckande par, då det i den förra noggranna taxeringen år 2021 hittades 541. Med andra ord har nedgången fortsatt. Av häckningarna hade 7% utsatts för predation (år 2021 16%). Ett par tusen tordmular finns fortfarande i området men största delen vågar inte lägga ägg på grund av havsörnarnas predation.

En motsvarande nedgång gäller även sillgrisslan, vars häckningar nu uppgick till 72 häckande par, då det år 2021 ännu hittades 88. I de två taxeringarna på Nätskarven hittades dessutom 12 bon av sillgrissla.

Orsaken till att totalantalet häckande par på området ökade en aning jämfört med år 2022 kan närmast tillskrivas viggarna (nu 23 bon, förra året 11), ejdrarna (71 mot 29), småskrakarna (20 mot 15) och silvertärnorna (119 mot 91 år 2022). Inga större förändringar kunde noteras i måsarnas och tärnornas häckningsresultat. Beträffande dvärgmåsen, som för två år sen häckade för första gången på området, skedde en ökning till 13 häckande par och skrattnåsen, som nu för andra gången häckade, ökade antalet från 2 häckande par till 8.

Den förr så vanliga silltrutens häckning utgjordes av 2 par, men uppvisade tyvärr ingen ungpåproduktion. Orre observerades under året endast en gång. Den senaste häckningen av orre noterades på Aspskär år 2017.

I slutet av juni uppehöll sig en kull gravänder vid Västra Båken (föräldrar och 2 halvvuxna dunungar) sannolikt härstammande från Orregrund. Antalet häckande par för tättingarnas del var i stort sett som förut. En ensam rödstjärthane sjöng på området till slutet av juni utan att få en partner (senaste noterade häckning var år 1969).

Svärta

Foto: Staffan Weckman

Uppföljningen av ungpåproduktionen och häckningsresultat

Uppföljningen av ungpåproduktionen inleddes den 26.6 och pågick till slutet av juli. Resultaten är presenterade i häckningstabellen.

Beträffande andfåglarna kan man fästa uppmärksamhet vid de flesta arternas nollresultat. Endast viggan och småskranken producerade en aning ungar, men också de i medeltal sämre än tidigare. Orsaken var främst sommarstormen i början av juli med hård vind och kraftig nederbörd. Den varade i tre dygn och inföll under det mest kritiska skedet av häckningen. Ejdrarnas, svärtor-

nas, knipornas och storskrakarnas kullar kunde förflytta sig bort redan i bättre väderförhållanden innan ungarna blev flygga och därför finns inte tillräckliga resultat för deras del.

De flesta vadarna, till och med den hotade ros-karlen, kunde producera i medeltal flera ungar. Tärnornas ungpåproduktion var rätt nära skyddsområdets 10-årsmedeltal. Däremot var fiskmåsens och gråtrutens ungpåproduktion mindre än medeltalet, men inte katastrofalt liten.

Årets fågelobservationer

Jordugla

Foto: Jonas Häggblom

Ejdrar

Foto: Jonas Häggblom

Den arktiska vårflyttningen bjöd på en imponerande och koncentrerad prutgäsflyttning under toppen den 24.-25.5. Flyttningen började på kvällen den 24.5. och pågick hela natten. Under morgonen och förmiddagen inräknades 31 200 artbestämda och ytterligare 7 400 troliga prutgäss. Ännu under den följande dagen observerades 6 000 fåglar, men efter det minskade antalet snabbt. Totalantalet artbestämda prutgäss uppgick till 46 200 individer.

De arktiska vitkindade gässens första flyttningssvåg inleddes som nattflyttning 9.5. Under de tre följande dagarna räknades knappt 7 000 dagflyttande fåglar. Samtidigt flyttade största delen av bläsgässen, 180 artbestämda individer. De vitkindade gässens egentliga huvudflyttning gick den 19.5. då 37 000 artbestämda och 20 000 troliga vitkindade gäss flyttade.

Alfågelflyttningen var blygsammare än vanligt, en utveckling som pågått redan i flera år. Ingenstans i Finska viken uppgick dagssummorna till 10 000 individer. Under flyttningstoppen 23.-24.5 räknade man från Aspskär 2 500 individer och totalsumman för våren blev endast 7500 allor. Ännu för fem år sen noterades 100 000 artbestämda alfåglar. Flyttningsrutten går troligen nu längre söderut.

Också ovanligt få arktiska vadare observerades. Från Finska viken observerades myrspovar huvudsakligen endast under tre dagar 23.-25.5 då man från Aspskär observerade 1 200 flyttande fåglar. Betydligt flera kärrsnäppor observerades men bara under en dag den 27.5 totalt 14 500 individer.

Från Finska viken rapporterades ingen dag med flera än 10 observationer av labb. Totalantalet 53 labbar som sågs från Aspskär under våren motsvarar genomsnit-

tet idag. De två första kustlabbarna sågs under flyttningen den 30.4 vilket är tidigare än normalt. Den enda observationen av bredstjärtad labb, som flög västerut den 8.6, var också ovanlig.

Till sommarens specialiteter kan räknas en ung alfförrädare, en hane som vistades på området den 9.-19.6, ett besök av fyra kentska tärnor vid midsommartiden och lundsångare som inledde höstflyttningen den 27.7. och 4.8. (en individ respektive dag) Juvenila svärtor sågs som mest 720 individer den 26.6.

Bemanningen under hösten var mera sporadisk och förekomsten av invasionsarter blev anspråkslös. Svartmesens massförekomst uteblev nästan helt på Aspskär och den strök uppenbarligen längre in längs kusten mot sydväst. Fina flyttningssummor noterades på Aspskär för sädesärta med 915 individer den 12.9. och 227 ängs-
piplärkor 24.-25.9.

Av de nordliga sjöfåglarna sågs mest bläsänder: I slutet av september flera två-trehundra individers dagsummor och efter en paus igen i slutet av oktober några tiotals per dag. De vitkindade gässens förflyttning från östra Nylands åkermarker skedde gradvis och via Aspskär flyttade som mest 11 200 individer den 8.10. Under samma tid flyttade 270 sädgäss och 50 bläsgäss, vilket också var de högsta summorna under hösten.

Under året observerades totalt 176 fågelarter. Speciella var bl.a. brun glada, gråspett (andra höstobservationen), 4 ägretthägrar, tretåig mås, flodsångare och stäppsångare. Tre pilgrimsfalkar observerades, en på våren och två på hösten. Falken som sågs på våren lyckades fanga en av öarnas få roskarlar.

Övriga djur och växter

Utter

Foto: Jonas Häggblom

Sälobbservationer gjordes under 10 dagar. Gråsälartbestämdes fyra gånger (tillsammans 5 individer) men ingen vikare. Övriga observationer utgjordes av icke artbestämda sälar. Utter sågs vid 9 tillfällen.

Snokar sågs så gott som dagligen, som mest 7 individer. Också flera små ungar observerades. På grund av ormarnas predation gjordes ingen observation på vanlig groda och endast 1-2 paddor sågs under hela året. Några åkersorkar sågs ännu.

Några nya insektsarter för området dokumenterades och strandkål blev en ny växtart (på Ören). Till dess har den närmaste växtplatsen funnits på Långskarven.

Ringmärkning

Under året ringmärktes sammanlagt 1 574 fåglar. Summan är hälften av fjolårets på 3 177 fåglar. Ringmärkta arter var 75 (förra året 84 arter). Det minskade antalet ringmärkningar berodde främst på den fragmentariska bemanningen under hösten. I samband med nätfångsterna var de talrikaste och typiska arterna kungsfågel 235, lövsångare 166 och rödhake 129. Av sjöfågeln var de talrikaste sillgrissla 79, tordmule 71 och silvertärna 60.

Speciella ringmärkningsarter var den numera hotade pärlugglan, jorduggla och dubbeltrast. För Aspskär helt nya ringmärkningsarter blev mosnäppa och gråspett.

Av fåglar som ringmärktes på Aspskär rapporterades under året 166 återfynd eller kontroller. Största delen utgjordes av fåglar som ringmärktes på Aspskär under de närmaste dagarna.

Bland de äldsta fåglar som ringmärktes och häckar på Aspskär kontrollerades en 21-årig sillgrissla, en 12-årig storskrake, en 8-årig småskrake, en 10-årig vitkindad gås, en 9-årig silvertärna och en 6-årig kråka. Bland ihärdiga häckande småfåglar kan nämnas en 3-årig sädesärta och stenskvätta, en 5-årig ladusvala och 2 st. 3-åriga ärtsångare.

Sævsångare

Foto: Martti Hario

Bland fåglar som ringmärktes på Aspskär och som nu återfanns på annat håll kan nämnas en 13-årig gråtrut i St. Petersburg, en 5-årig skrântärna i Uppsala och en 18-årig storskarv i Berlin.

En fiskmå som för 22 år sedan ringmärktes som unge i Helsingfors kontrollerades nu som halvtam "husmå" i boet nära vaktstugan.

I samband med ringmärkningen av sillgrissla påträffades 63 ringmärkta fåglar av vilka en ringmärkt på annat håll (i Fredrikshamn). De övriga var antingen fåglar som ringmärktes som vuxna på Haverören (53 individer) eller som ungar (6 individer, vilket är rekordmånga kontroller på unga).

Märkningsprogrammet av skärpiplärka där ringar med läsbar färgmärkning används gav en snabb kontroll, då en vid boet den 11.7. ringmärkt vuxen fågel avlästes i Lettland bara 2 månader efter ringmärkningen, d.v.s. den 12.9.

Sillgrissla

Foto: Jonas Häggblom

Samarbetspartners och informaton

Utgående från stationen gjordes taxering av antalet häckande par av storskarv i kolonier i Lovisa skärgård på begäran av Finlands miljöcentral. Forststyrelsen delgavs Aspskärs uppgifter om antalet häckande par för användning i den riksomfattande uppföljningen av skärgårds-

fåglar och hotkategorier. Forststyrelsen delgavs också uppgifterna om skrântärnorna på Skarven. Till Nylands NTM-central skickades en rapport om verksamheten på skyddsområdet.

Underhåll av utrustningen, stationen och naturvård

En ny solpanel installerades på förrådsbodens tak bredvid den gamla. Det gamla systemet skall sköta belysning, och laddning av mobiltelefoner. Den nya panelen skall kunna ge el åt det nya kylskåpet och laddning av bärbara datorer och kamerabatterier. Det nya kylskåpet installeras och tas i bruk under våren 2024.

Manskapet samlade detta år in endast 3 skräppåsar. Från fartygen slängs dock fortfarande skräp av olika slag i havet från olika håll i världen. Till och med en resårmatrass hade flutit i land. Trafikledsverkets båt förde bort 2 plastremmare från Enskär och Ören.

Också lämplig drivved hade flutit i land. Den kapades och högs upp under talkovekoslutet i augusti.

Vedsituationen är därmed bra för tillfället.

Roddbåtens läckande hål tätades med glasfiber. Högvattnet under hösten drog med sig båten till Örens klippor trots alla säkerhetsåtgärder. Surrningen höll de lösa brygg delarna på plats under högvattnen i samband med höststormarna.

Vresros avlägsnades från 7 områden på Enskär, Ören och till en del på Aspskär. Av bestånden återstår 14 platser och helt avlägsnade är 4. De nuvarande bestånden minskar, men under kommande år lönar det sig att avlägsna vresros flera gånger under våren och sensommaren så att problemet skulle minska eller helt vara borta åtminstone för en tid

Kommande verksamhet

Taxeringen av häckfåglarna kommer att fortsätta liksom tidigare så att den långa tidsserien inte avbryts. Det samma gäller taxeringen av skräntärnor och storskarv på skären i närområdet och Forststyrelsen delges informa-

tionen. Likaså kommer ringmärkningen av häckfåglarnas ungar att fortsätta och också ringmärkningen av flyttfåglar med nätfångst. Flyttfåglar fångas med nio nät och dessutom två rovfågelnet. Vid behov används tilläggsnät.

FÖRENINGENS ÖVRIGA VERKSAMHET UNDER ÅRET

Föreningen har under året bevakat miljöfrågor som berört Lovisa med omnejd. Under året har föreningen också upprätthållit kontakten till centralorganisationen *Natur och Miljö r.f.*

I föreningens verksamhet ingår också exkursioner med natur- och fågeltema för medlemmar och andra naturintresserade. Under verksamhetsåret arrangerade föreningen två utfärder. Föreningens traditionella *nattsångarexkursion* arrangerades den 9.6. Exkursionen gick till byarna kring Teutjärvi i nordöstra Lovisa, till Hindersby och till Sävträsket i Liljendal. Trots att natten var mycket kall, som lägst tre grader, noterades en hel del nattliga sångare. Från Teutjärvi och närbelägna Tammijärvi hördes rördrommen ropa och i skogen mellan Kungsböle och Hindersby flög en nattsjärva upp. Sävträsket glädde med gräshoppsångare, kärrsångare och busksångare som alla hördes på helt nära håll. Ansvarig för utfärden var *Magnus Östman*.

Höstexkursionen ordnades i rätt ruskigt väder den 7.10. Den gick som vanligt till Lapträsk. Huvudattraktionen var gässen och havsörnarna som besöker åkrarna. Ansva-

rig för exkursionen var *Staffan Weckman*.

Verksamheten på Aspskär startade för hundra år sedan och föreningen uppmärksammade detta på flera sätt. En *utställning* om Aspskär hade vernissage i Sjöfartsmuseet i Lovisa den 27.5. Utställningen pågick hela sommaren 2023.

En bok med anledning av jubileet hade planerats länge och utkom på hösten. *Boken "Aspskär – 100 vuotta linustonsuojelua"* är en värdefull kulturskatt om verksamheten på skyddsområdet allt från starten 1923 till nuläget. Boken har flera författare och huvudredaktör är *Martti Hario*.

Jubileet kulminerade med en *fest i Österstjärnahallen i Lovisa den 18.11*. I programmet ingick förutom festmiddag ett föreläsning av biologen och ornitologen *Markus Öst*, som berättade om ejderns ekologi. *Arno Rautavaara* visade en retrospektiv bildserie och berättade om verksamheten genom åren. *Martti Hario* presenterade den nya aspskärsboken. Drygt 40 personer deltog i jubileumsfesten.

FÖRENINGENS EKONOMISKA SITUATION OCH MEDLEMSKÅR

Vakthållningen och verksamheten på Aspskär har varit möjlig tack vare ekonomiskt stöd från *Lovisa stads byggnads- och miljönämnd, Aktiastiftelsen och BirdLife*. Föreningen tackar bidragsgivarna varmt. Understödet har tryggt verksamheten på skyddsområdet trots en för tillfället rätt ansträngd ekonomi. Ett stort tack riktas också till vaktmanskapat för deras insats för naturskyddet och fågelforskningen på Aspskärs naturskyddsområde.

Medlemskåren har under året bestått av två slags medlem-

mar. En del av medlemskåren har betalat sin årsavgift direkt till föreningen, medan övriga har betalat sin avgift via centralorganisationen *Natur och Miljö r.f.* Föreningen har därmed 73 aktiva medlemmar.

Borgå den 19 april 2024

Torolf Östman, sekreterare

ASPSKÄR 2023 häckfågelfaunan/pesimälinnusto

E = Enskär, A = Aspskär, Ö = Ören, K = Kobben, VB = Västra Båkländet, H = Haverörn

		E	A	Ö	K	VB	H	tot/yht	Lentopoikasia Flygga ungar	Lentop./pari Flygga ung./ par
knölsvan	kyhmyjoutsen	1	1	1	1	1	1	5	2	0,4
grågås	merihanhi						1	1	0	0
kanadagås	kanadanhanhi				1			1	0	0
vitkindad gås	valkoposkihanhi	2		9	5			16	0	0
snatterand	harmaasorsa	1	1					2	0	0
gräsand	heinäsorsa	2						2	0	0
skedand	lapasorsa	1		2	1			4	0	0
vigg	tukkasotka	9		8	6			23	3	0,13
svärta	pilkkasiipi							13		
ejder	haahka	26	7	7	29	1	1	71		
knipa	telkkä	2						2		
storskrake	isokoskelo	3	5		1	1		10		
småskrake	tukkakoskelo							20	23	1,15
								170		

		E	A	Ö	K	VB	H	tot/yht		
strandskata	meriharakka	2	2	1	1		1	7	1	0,14
större starandpipare	tylli	2	1	2	1			6	6	1
rödbena	punajalkaviklo	3	1	3	1			8	4	0,5
drillsnäppa	rantasipi	1	1	1				3	1	0,33
roskarl	karikukko	1		1	1			3	2	0,67
fiskmås	kalalokki	119	3	28	5	2		157	75	0,48
silltrut	selkälokki				1		1	2	0	0
gråtrut	harmaalokki	1	19	3	42		52	117	83	0,71
havstrut	merilokki				1			1	0	0
dvärgmås	pikkulokki	4		1	8			13	1	0,08
skratmås	naurulokki				8			8	0	0
fisktärna	kalatiira	54		1	60			115	44	0,38
silvertärna	lapintiira	84		31	4			119	39	0,33
sillgrissla	etelänkiisla						72	72		
tordmule	ruokki						515	515		
tobisgrissla	riskilä	2	5	1	4		15	27		
								1173		

		E	A	Ö	K	VB	H	tot/yht		
ladusvala	haarapääsky	10						10		
sädesärkä	västäräkki	3	2	2	1	2	1	11		
skärpiplärkä	luotokirvinen	1	1				1	3		
stenskvätta	kivitasku	1	2	1	1		1	6		
koltrast	mustarastas	1	1					2		
ärtsångare	hernekerttu		1	1				2		
törnsångare	pensaskerttu			1				1		
talgoxe	talitiainen		1					1		
kråka	varis	1	1			1	1	4		
stare	kottarainen	3	1					4		
bofink	peippo	1	1					2		
								46		
								1389		

skröntärna (Skarven) räyskä (Skarven) 82

ASPSKÄR 2023 Ringmärkningar/Rengastukset

Kungsfågel	Hippiäinen	235	Svartmes	Kuusitiainen	6
Lövsångare	Pajulintu	166	Gråsiska	Urpainen	5
Rödhake	Punarinta	129	Sävsparv	Pajusirkku	5
Talgoxe	Talitiainen	88	Skrattmås	Naurulokki	4
Sillgrissla	Etelänkiisla	79	Ängspiplärka	Niittykirvinen	4
Tordmule	Ruokki	71	Småskrake	Tukkakoskelo	4
Silvertärna	Lapintiira	60	Vitkindad gås	Valkoposki-	
Ladusvala	Haarapääsky	54		hanhi	3
Ärtsångare	Hernekerttu	51	Rörsångare	Rytikerttunen	3
Fisktärna	Kalatiira	41	Gulärta	Keltavästäräkki	3
Svartvit			Kärnsångare	Luhtakerttunen	3
flugsnappare	Kirjosieppo	40	Törnskata	Pikku	
Trädkrypare	Puukiipijä	38		lepinkäinen	3
Gråtrut	Harmaalokki	35	Gräsand	Heinäorsa	2
Gärdsmyg	Peukaloinen	34	Storskrake	Isokoskelo	2
Blåmes	Sinitiainen	32	Sparvhök	Varpushaukka	2
Sädesärta	Västäräkki	32	Trädiplärka	Metsäkirvinen	2
Gransångare	Tiltalti	29	Buskskvätta	Pensastasku	2
Törnsångare	Pensaskerttu	25	Rödvingetrast	Punakylkirastas	2
Fiskmås	Kalalokki	22	Rödbena	Punajalkaviklo	2
Grå			Varfågel	Lapinharakka	2
flugsnappare	Harmaasieppo	20	Grönsiska	Vihervarpunen	2
Större			Grönsångare	Sirittäjä	2
hackspett	Käpytikka	17	Svärta	Pilkkasiipi	1
Rödstjärt	Leppälintu	16	Knipa	Telkkä	1
Bofink	Peippo	15	Strandskata	Meriharakka	1
Koltrast	Mustarastas	14	Roskarl	Karikukko	1
Härmsångare	Kultarinta	14	Mosnäppa	Lapinsirri	1
Skärpiplärka	Luotokirvinen	13	Kärnsnäppa	Suosirri	1
Taltrast	Laulurastas	13	Jorduggla	Suopöllö	1
Domherre	Punatulkku	12	Pärluggla	Helmipöllö	1
Skräntärna	Räyskä	10	Gråspett	Harmaa	
Järnsparv	Rautiainen	10		päätikka	1
Sävsångare	Ruoko		Dubbeltrast	Kulorastas	1
	kerttunen	10	Stäppsångare	Pikkukultarinta	1
Stare	Kottarainen	9	Lundsångare	Idänuunilintu	1
Drillsnäppa	Rantasipi	8	Rosenfink	Punavarpunen	1
Stjärtmes	Pyrstötiainen	8			
Dvärgmås	Pikkulokki	8			
Större					
strandpipare	Tylli	7	Tillsammans	Yhteensä	1574
Stenskvätta	Kivitasku	7	Arter	Lajeja	75
Svarthätta	Mustapääkerttu	7			
Busksångare	Viitakerttunen	6			
Trädgårds					
sångare	Lehtokerttu	6			
Mindre					
flugsnappare	Pikkusieppo	6			